

En arktisk hanemager

Af Minik Rosing

Jeg kan ikke mindes nogen sinde at have været på tur med min far, uden at han har fundet et eller andet objekt som i hans øjne trængte til at indgå i en eller anden installation. For det meste har det været kasserede eller bortkomne ting, som ved hjælp af lidt araldit og adskillige timers snitten og bemaling er genopstået i en ny skikkelse, oftest som dyr. Det mærkelige er dog, at trods den ny skikkelse har de fleste af tingene beholdt deres gamle sjæl. Man er aldrig i tvivl om, hvilke genstande der er indgået i et givet produkt, og de er aldrig forsøgt kamufleret. Man ser pludselig at deres sjæl føler sig langt bedre tilpas i det nye legeme. Det gamle rokokko bordben befinder sig væsentligt bedre som krop for en stolt og indbildsk hane, end som understøttelse for tante Claras theservice, og i skjul under den kniplede dug. En stor del af glæden ved at betragte de forskellige genstande er, at de udstråler letelse og fryd over endelig at være kommet på deres rette hylde i tilværelsen. Jeg har en mistanke om at det snarere end skabertrang eller kunstnerisk ambition er medlidenhed med underkuede genstande der driver værket.



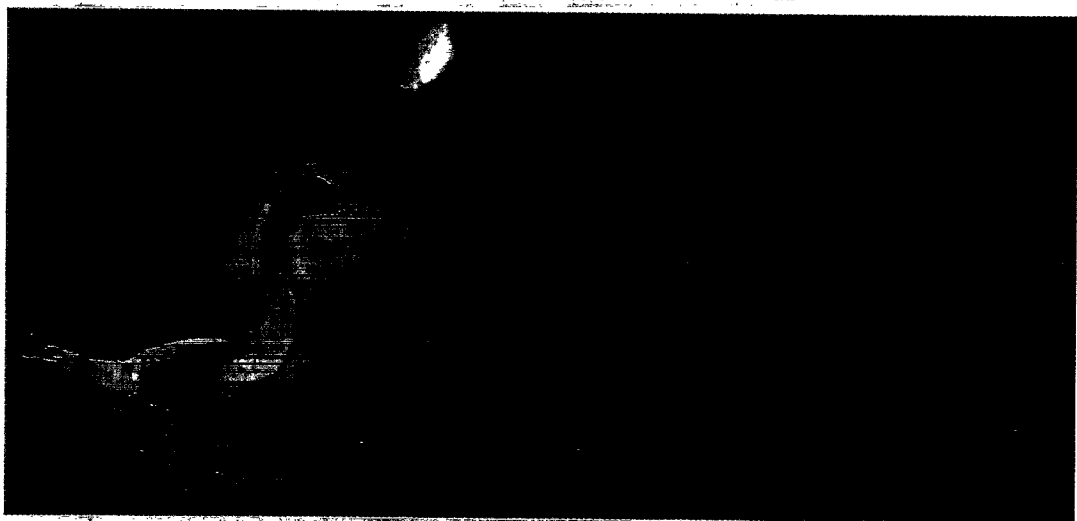
Et af disse svungne bordben, som en gang i min tidlige barndom blev til en statelig hane, undergik gennem årene en sjælelig forandring. Det lagde ud som en meget fin hane med halefjer i strålende farver og guld. Dens ulykke var dog at den delte dagligstue med tre drenge. Vi var temmelig omkringfarende, og den stakkels hane blev udsat for daglige og nedværdigende krænkelser. En dag

knækkede næbet af, og endnu inden limen fra reparationen var tør røg et par halefjer. Nye kom til, stadig strålende og prangende. Men som årene gik begyndte de daglige kvæstelser at påvirke dens humør. Hanen fik et lidt afpillet udseende, og stoltheden var for aftagende. De engang så brede og farverige halefjer af tøndestaver, som havde dannet en ubrudt bue om dens bag, blev udskiftet med spidserne af knækkede ski, som vi i en årrække var leveringsdygtige i. Nu står det arme dyr så med fem-seks strittende halefjer i råt træ og et bittert drag om munden, som et monument over børns eventyrlige evne til at hærge.

Smykkerne er et kapitel for sig. Min mor blev for årtier siden, mens vi boede i Itivnera i Godthåbsfjorden, begavet med de mest utrolige halssmykker skåret i hvalrostand. Efterhånden fik trangen til at sætte stumper sammen dog overtaget.



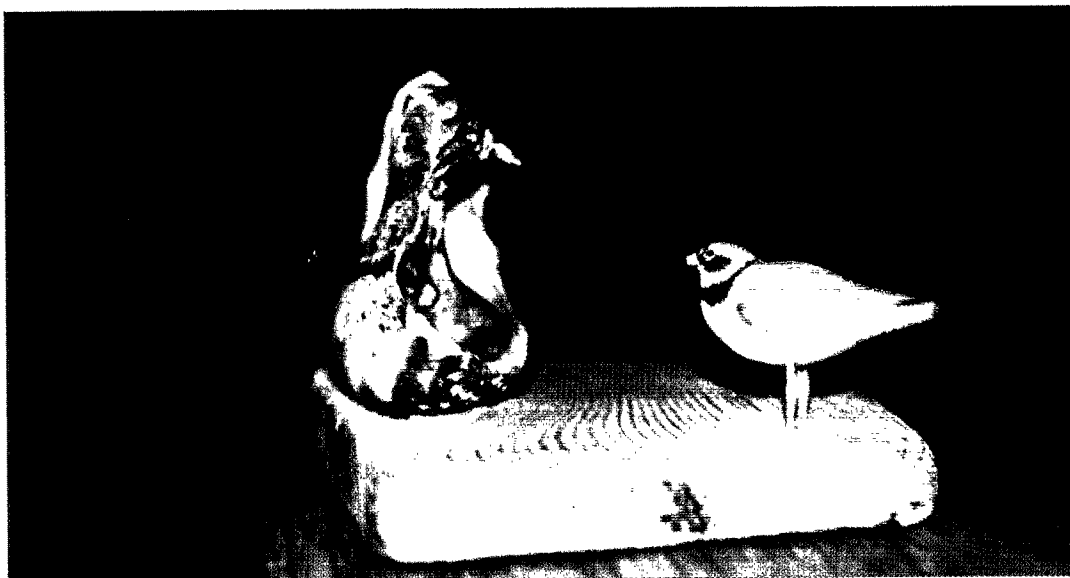
Pyntebeslag i ben blev nittet op på små plader af træ, horn eller andet forhåndenværende materiale og forsynet med lædersnore og låse af ben. Så kom kupallak perioden. Kupallak er en forlængst forældet type »maling« som brugtes i middelalderens ikoner. Den udmærker sig ved at lugte temmelig kraftigt medens den tørrer og ved at tørre over utrolig lang tid. Dertil kommer at den er næsten umulig at arbejde med. Det var en uimodståelig udfordring, så en større produktion af hængesmykker med fine små fuglemotiver malet på træ kom i gang. De små bemalede plader begyndte at få indføjjet diverse småting fundet her og der, og de begyndte at vokse ud af pladen som små relieffer. Det blev efterhånden til at fuglene måtte skæres ud af





træ og bemales, for så at finde fodfæste på en gammel trærod eller et stykke drivtømmer. Stadig flere stumper måtte med, og udviklingen er foreløbig endt i hele dioramer med motiver fra naturen.

Under rejser i Østgrønlands yderste fangerdistrikter har jeg ofte set fangerne sidde i fuldkommen tavshed og reparere eller nyfremstille redskaber og legetøj medens det blege nattelys i ren og skær andagt synes at tøve ved vindueskarmen inden det lister sig ind over sceneriet. Den dvaske varme fra spækkomfuret og bunkerne af sovende børn, det bløde lys og den fuldkomne ro der hviler over håndværkeren får en til at føle at det eneste levende i rummet er den nye ting som vokser frem mellem hans hænder. Besjælingen af genstande eller »mennesket i tingen« bliver et faktum og ikke blot en religiøs overbevisning som vi tilskriver de gamle eskimoer. Jeg tror, at min fars ømhed over for fejlplacerede eller glemte genstandes sjæl er grundlagt i Ammassa-





Pastor Otto Rosings hjem i Ammassalik.

liks tørvehuse. Min farfar Otto Rosing, som var præst i Ammassalik, var en mageløs håndværker, og han har nok gennem sin opdragelse gjort sit til at det nu er muligt for far at gennemføre sine projekter med håndværksmæssig overlegenhed. Men, medens farfar så vidt jeg ved, altid lagde ud med perfekte råmaterialer i tand og træ, hvoraf han skabte smukke og polerede produkter, har far

næsten altid flikket noget sammen af mere eller mindre ukurante stumper og altid levnet udgangsmaterialet en chance for at komme til orde. Så medens den pæne missionær udbredte sin virksomhed til også at omvende genstandes sjæl så deres oprindelige natur forsvandt, har hans hedenske søn forsøgt at rette op på skaden ved at bjærge stakkels genstande på randen af åndeligt forlis.

